

INTERNET U SRBIJI – POBEDA ILI TRAGIČNA PUSTOLOVINA INTERNET IN SERBIA - VICTORY OR TRAGIC ADVENTURE

Katarina Čeran, dipl. inž. posl. inf., MEGATREND UNIVERZITET, Beograd
Tanja vučković, dipl. ecc., EKONOMSKI FAKULTET, Niš
Marina Maksimović, MEGATREND UNIVERZITET, Beograd

Rezime: Internet sadrži ogromnu količinu podataka i informacija, on je najveće spremište „znanja“ koje se ikada pojavilo na zemlji. Njegove mogućnosti i primena u obrazovanju svakim danom se povećavaju. Iz svoje prvobitne baze koja je obuhvatala vojne i istraživačke institucije, Internet se proširio na fakultete, osnovne i srednje škole i javne biblioteke. Početkom 90-ih počelo je intenzivno širenje izvan granica USA, tako da je danas Internet postao globalni fenomen. Internet nije škola u uobičajenom smislu, ali preuzima na sebe veliki deo delatnosti kojima se do sada bavilo samo školstvo. Omogućen je pristup znanju svakome ko želi učiti bez obzira na starost. S Internetom se javlja učenje bez granica koje je uzrokovano pojavom novih tehnologija i medija. Internet je jednostavan za upotrebu i relativno jeftin način pristupa izvoru neograničenog broja informacija. Personalni računari, multimedijски programi, kao i Internet, uveliko obogaćuju vaspitnoobrazovnu komunikaciju, a takođe omogućuju i izmene tradicionalne uloge i zadataka nastavnika u savremenoj školi. Međutim, novi mediji, kao i sam Internet, zahtevaju nove veštine i nova znanja i tek kada ih pojedinac savlada može se uspešno koristiti Internetom.

Gljučne reči: Internet, pismenost, obrazovanje odraslih, masovne komunikacije, kompjuter,...

Summary: Internet contains a vast amount of data and information, it is the largest warehouse "knowledge" that is ever added to the country. Its features and application in education is increasing every day. From its original base, which included military and research institutions, the Internet, which expanded to the University, primary and secondary schools and public libraries. Early 90's began an intensive expansion outside USA, so that today the Internet has become a global phenomenon. Internet is not a school in the regular sense, but takes on the large part of activity that until now only focused on education. Enabled access to knowledge to anyone who wants to learn regardless of age. On the Internet there is a learning without borders, which is caused by new technologies and media. Internet is easy to use and relatively inexpensive way to access an unlimited source of information. Personal computers, multimedia programs, as well as the Internet, greatly enrich the educational – educational communication, and also make changes in traditional roles and tasks of teachers in modern school. However, the new media, as well as I have the Internet, require new skills and new knowledge, and only when one knows can successfully use the Internet.

Keywords: Internet, literacy, adult education, mass communication, computer, ...

UVOD

Grafička priroda www-a učinila je Internet lakim za korišćenje i idealnim medijem za objavljivanje informacija. Internet je brzo postao jedno od najvažnijih puteva za komunikaciju i razmenu informacija. Danas Internet podrazumeva sistem povezanih kompjuterskih mreža širom sveta koji podržava komunikacione servise kao što su pristup sa udaljenih mesta (remote login), transfer podataka, elektronsku poštu, kao i news group-e. To je način povezivanja postojećih kompjuterskih mreža koji prevazilazi domet pojedinačnih mreža koje ga čine. aplikacija (eng) – softverski program dizajniran da izvršava specifičan zadatak ili grupu zadataka direktno za korisnika ili, u nekim slučajevima, za drugi program.

Čovečanstvo je uveliko zakoračilo u etapu razvoja u kojoj je nauka i znanje, odnosno posedovanje informacija, postalo ključni činilac postojećeg stanja i daljeg razvoja.

Kao ilustraciju mobilnosti i temporalnosti postindustrijskog društva Nenadić (Nenadić, 1997.) navodi dva primera. Prvi se odnosi na identifikaciju naučnih otkrića i tehničkih inovacija, tj. na skraćivanje vremenskog intervala između početnog eksperimenta i praktične primene njegovog rezultata, a drugi na ubrzanje ritma uvećanja znanja. Nekada je interval od izuma do njegove upotrebe trajao više decenija. Od izuma do upotrebe automobila čekalo se 40 godina, na avion 14, a na televizor 10 godina. Danas se ovaj interval drastično smanjio. To znači da čovek u svom životu može da sretne tri do četiri suštinska proizvodna prevrata, izazvana otkrićima koja jedva da je mogao i naslutiti. S druge strane, prema sadašnjem uvećanju znanja, kada dete koje se danas rodi napuni četrnaest godina, obim znanja će biti veći za četiri puta; kada napuni pedeset godina, znanje će biti uvećano za trideset i dva puta u poređenju sa današnjim, a devedeset pet odsto znanja biće otkriveno posle njegovog rođenja. Višedimenzionalna mobilnost i temporalnost postaju odlika savremenog čoveka, a istovremeno i nova antropološka karakteristika.

U direktnoj vezi sa razvojem i značajem informacija je ekspanzija informaciono-komunikacione tehnologije, naročito poslednje dve decenije. Ono što savremeni tehnički izumi nude u oblasti prenosa informacija, tj. u domenu komunikacija, takvog je značaja i domašaja da se s razlogom može svrstati u red najrevolucionarnijih dostignuća naučno-tehnološkog razvoja ovog doba. Posredstvom multimedijске tehnologije objedinjavaju se i višestruko umnožavaju čovekove sposobnosti.

Razvoj elektronike nije doveo samo do razvoja informatičke tehnologije u proizvodnoj sferi, već i u drugim oblastima društvene delatnosti, od administracije, preko obrazovanja do medicine. Kao što Marković ukazuje, informacija nije samo znanje o činjenicama i njihovom promišljanju, ona je sredstvo osvajanja novih znanja i novih promišljanja činjenica.

Štambuk (Štambuk, 1993) navodi ono što su i mnogi drugi autori uvideli, da nisu više kapital, radna snaga i sirovine bitni faktori socijalnog razvoja, već to postaju informacije, znanje i načini njihovog nastajanja, organizovanja, značenja i implementacije.

Informacija sve više postaje roba, proizvod podoban za trgovinu koga proizvođač, samostalno operišući informatičkim sistemom, proizvodi i brzinom nanosekunda (milijardi deo sekunde) šalje od jedne do druge banke podataka koje su povezane telefonskom supermrežom (sateliti i optička vlakna). Pojam razdaljine nestaje, prostor je odavno nešto apstraktno, ukinut je kao i vremenske barijere. Živimo u svetu u kom dolazi do ukidanja razdaljine, u kome „vreme guta prostor“ (K. Marks, prema Nenadić, 1997.) Po svojoj logici informacijski sistem je istovremeno totalno centralizovan i potpuno decentralizovan, globalan, vremenski nezavisan i putem mreže individualizovan.

1. NOVO SHVATANJE DRUŠTVA

Novo shvatanje društva neraskidivo povezanog sa informacionim tehnologijama donosi i nova određenja pismenosti, sa fokusom na koncepciju medijske pismenosti.

Pre više od decenije u javnosti su se iskristalisale dve koncepcije pristupanja medijskoj pismenosti:

- Prvi, stariji pristup, iznedren u Kanadi, medijsku pismenost posmatra kao „sposobnost razumevanja i evaluacije svih simboličkih sistema u društvu“ (Bowen, 1993., prema Ovesni, Samurović, 1997.). Medijska pismenost uključuje pismenost proširenu na širok spektar poruka kojima smo izloženi u savremenom društvu; medijska pismenost shvaćena je kao učenje o medijima.
- Drugi pristup se ne odnosi samo na učenje o samim medijima, već i na učenje pomoću medija, koje potpomaže demokratičnosti društva. (Hobs, 1993., Katz, 1996, prema Ovesni, Samurović, 1997). Tako shvaćena medijska pismenost uključuje sposobnost čitanja i pisanja, govora i slušanja, pristupa novim tehnologijama, sposobnost kritičkog posmatranja, kao i stvaranje sopstvenih poruka korišćenjem raznovrsnih tehnoloških dostignuća.

Wikipedia, besplatna on-line enciklopedija, kompjutersku pismenost definiše kao “znanje i sposobnost koju osoba poseduje kako bi koristila kompjuter i tehnologiju efikasno. Kompjuterska pismenost takođe se može odnositi na nivo opuštenosti u korišćenju kompjuterskih programa i drugih aplikacija povezanih sa kompjuterima“. Takođe značajna komponenta kompjuterske pismenosti, nalazimo na wikipediji, jeste znanja kako kompjuteri funkcionišu.

U današnje vreme nije dovoljno samo znati raditi na kompjuteru, potrebno je imati i diplomu za to, odnosno sertifikat koji garantuje određeni nivo u razumevanju i korišćenju kompjutera. Najpoznatiji jeste ECDL (European Computer Driving Licence), koji iza sebe ima čitavu fondaciju (European Computer Driving Licence Foundation Ltd) baziranu u Dublinu, Irskoj.

„Evropska licenca upotrebe kompjutera“ (European Computer Driving Licence (ECDL)) je internacionalno priznat sertifikat koji potvrđuje posedovanje neophodnog nivoa znanja o osnovnim konceptima informacionih tehnologija (IT) i korišćenju personalnog računara i uobičajenih kompjuterskih aplikacija na osnovnom nivou kompetencija. ECDL se zasniva na jedinstveno prihvaćenom nastavnom programu. Opšti cilj ECDL programa je poboljšanje u nivou osnovnih znanja o informacionoj tehnologiji (IT) i viši nivo osnovnih kompetencija u korišćenju personalnog kompjutera i uobičajenih kompjuterskih aplikacija kako u Evropi, tako i internacionalno. ECDL je razvijen i nadzire se od strane Evropske fondacije za licencu upotrebe kompjutera Pored evropske, ova fondacija pruža i internacionalni sertifikat, ICDL (International Computer Driving Licence), postavljajući globalne standarde u upotrebi kompjutera krajnjih korisnika.

2. NOVE METODE I NOVI DUH OBRAZOVANJA

Uticaj savremene nauke, tehnike i ukupnih civilizacijskih promena na obrazovanje ne može se osporiti. Naučno-tehnološka revolucija je promena globalnih razmera. Svi podsystemi i sektori društvenog sistema pod njenim su uticajem. Obrazovanje se takođe iznutra prilagođava ovim promenama. Proces unutrašnjeg prilagođavanja obrazovanja tehničkim mogućnostima ne odnosi se samo na gomilanje novih tehnoloških sadržaja, već i na spremnost da se prihvate nove metode i novi duh obrazovanja, kao što naglašava Nenadić (Nenadić, 1997).

Danas imamo posla sa raspadom osnova jednog obrazovanja u čijem je središtu spora (statična) štampana kultura i nastajanjem novog obrazovanja koje počiva na brznoj (dinamičnoj) elektronskoj slici. Nenadić pravi zanimljivu paralelu i ukazuje da kao što se u 15. veku, nakon pojave Gutenbergove prese, anarhično širila nekontrolisana štampana reč, tako se danas anarhično šire televizijski i kompjuterski programi. Štampani mediji (biblioteke kao tradicionalne banke informacija) prestaju da postoje kao primarni, a u poređenju sa mogućnostima i moći nove informatičke tehnologije postaju drugorazredni način skupljanja i deseminacije informacija; umesto štampane kulture, koja centralizuje kontrolu informacija, elektronski sistem informacija decentralizuje i individualizuje informacije (Galbrajt, Dž.K, prema Nenadić, 1997.).

Obrazovni sektor je prihvatio izazov mikroelektroničke revolucije. Učenje pomoću kompjutera predstavlja posebnu vrstu učenja; po svojoj prirodi je individualizovano i autodidaktičko, jer u njemu učenik sam sebe vodi kroz gradivo uz pomoć računarskog programa, koji testira razumevanje i prilagođava tempo učenja učenicovim sposobnostima.

Internet igra glavnu ulogu u obrazovanju odraslih. Prednosti korišćenja interneta u obrazovanju uključuju njegovu sposobnost da probudi interes kod studenata, lakoću komunikacije i razmene ideja, pristupačnost novih izvora saznanja, potencijalno razvijanje veza sa ljudima širom sveta, kao i mogućnost interakcije sa ekspertima. Ogromne količine informacija nalaze se na Internetu, na raspolaganju dvadeset četiri časa dnevno. Internet je omogućio da prosečna osoba sa lakoćom dobije informacije na skoro svaku temu. Hiljade biblioteka postavilo je svoje kataloge online, omogućivši pretragu i rezervisanje knjiga sa udaljenih lokacija. Pronalaženje informacija na Internetu, nekada zamoran zadatak, olakšano je zahvaljujući razvoju aplikacija za pretragu. Mogućnost pretrage na osnovu ključne reči ili teme čini da se željene informacije pronađu u kratkom roku. Internet prevazilazi geografska ograničenja. Za studente na udaljenim geografskim lokacijama programi koji se nude preko interneta mogu biti jedina opcija (Mirabito, 1996., prema Keating 1996). Za ostale Internet omogućava izbor među programima bez gubitka plate zbog preseljenja (Trier, 1996., prema Keating, 1996.) Mnogi odrasli imaju porodične obaveze koje im onemogućavaju pohađanje klasične nastave u učionici. Mogućnost da se prevaziđu geografska ograničenja i pristupi učenju kada i gde to žele ključni je faktor u odluci mnogih odraslih da nastave svoje obrazovanje (Finnegan, 1996). Tradicionalne uloge se menjaju, Internet menja način na koji odrasli stiču obrazovanje. Potraga za informacijama nije više ograničena na biblioteku, zahvaljujući novim, pametnijim programima za pretragu, ogromna masa informacija na Internetu može biti sortirana, ocenjena i upotrebljena sa lakoćom. Odrasli ne moraju više da ograniče svoje obrazovne mogućnosti na one u blizini svojih domova ili posla, obrazovanje na daljinu je sada jedna od mogućnosti. Internet je pokidao tradicionalne geografske barijere. Zahvaljujući novom premežavanju, podaci bilo koje vrste prenose se i obrađuju lakše nego ikada: tržište budućnosti biće, dakle, tržište programa i informacija. Odsad je moguće da sva mesta ne svetu međusobno razmenjuju sve vrste tekstova, grafikona i slika, animiranih ili fiksiranih koje su praćene ili ne, govorom, odnosno muzikom. To je krajnji domet, omega princip komunikacijskog društva: bilo ko može imati pristup bilo čemu, bilo gde, bilo kad i bilo kako.

Herrman (Herman, 1984., prema Oljača, 1997.) opisuje tri načina na koji kompjuter može da se koristi u procesu učenja odraslih:

1. može imati funkciju mašine za učenje koja prezentuje nove sadržaje, obezbeđuje vežbanje i podsticanje;
2. može da bude korišćen kao sredstvo učenja za konstruisanje i razvoj novih ideja npr. Word procesora; i
3. može da bude korišćen kao resurs učenja, izvor informacija ukoliko je povezan sa komunikacionim mrežama.

---- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU WWW.MATURSKI.NET ----

[BESPLATNI GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI TEKST](http://WWW.SEMINARSKIRAD.ORG)
RAZMENA LINKOVA - RAZMENA RADOVA
RADOVI IZ SVIH OBLASTI, POWERPOINT PREZENTACIJE I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJALI.

WWW.SEMINARSKIRAD.ORG
WWW.MAGISTARSKI.COM
WWW.MATURSKIRADOVI.NET

NA NAŠIM SAJTOVIMA MOŽETE PRONAĆI SVE, BILO DA JE TO [SEMINARSKI](#), [DIPLOMSKI](#) ILI [MATURSKI](#) RAD, POWERPOINT PREZENTACIJA I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJAL. ZA RAZLIKU OD OSTALIH MI VAM PRUŽAMO DA POGLEDATE SVAKI RAD, NJEGOV SADRŽAJ I PRVE TRI STRANE TAKO DA MOŽETE TAČNO DA ODABERETE ONO ŠTO VAM U POTPUNOSTI ODGOVARA. U BAZI SE NALAZE [GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI RADOVI](#) KOJE MOŽETE SKINUTI I UZ NJIHOVU POMOĆ NAPRAVITI JEDINSTVEN I UNIKATAN RAD. AKO U [BAZI](#) NE NAĐETE RAD KOJI VAM JE POTREBAN, U SVAKOM MOMENTU MOŽETE NARUČITI DA VAM SE IZRADI NOVI, UNIKATAN SEMINARSKI ILI NEKI DRUGI RAD RAD NA LINKU [IZRADA RADOVA](#). PITANJA I ODGOVORE MOŽETE DOBITI NA NAŠEM [FORUMU](#) ILI NA

maturskiradovi.net@gmail.com

4.
5.